

Paqarin Danielpa Qillqanna - Pusaqniyuq Número

Huk ruwana nymasqa rikhurichiy

Jeff Pippenger

2023-12-03

Judá suyupi rey Joacimpa kamachikuyninpa kinsa watañanpi, Babilonia suyupi rey Nabucodonosor Jerusalénman hamuspa muyurqa. Hinaptinmi Señorqa Judá suyupi rey Joacimta makinman churaykurqa, Diospa wasinmanta wakin mankakunawan kуска; chaykunatan Sinar allpaman, diosninpa wasinman apasqa, hinaspan mankakunata diosninpa qollqe waqaychana wasinman churaykurqa. Daniel 1:1, 2.

Danielpa hinasqa qillqakuna, Apocalipsispa hinasqa, hukllam qillqa kanku; Danielpa qillqapi rikuchisqa kikin willakuq profecía siq'ikunaqa Apocalipsispa qillqapim hapiykapunku. Jesucristopa Apocalipsisninpa, qhispijsqa kachkan qhipa profecía willakuyta, probationpa tukukuynin manaraq wichq'akuspa.

Apocalipsis libromanta ñawpaq p'unchaykunapi allinta entiendisqa cheqaqkunaqa, costumbrewan tradiciónwan sellasqa kaspaqa, cheqaqlлатаqmi kanku; kunan p'unchaypiqa Judá ayllup Lionninmi chaykuna wakmanta kicharichkan, chay cheqaqkunataqmi kunanqa hunt'asqa hinallataq allin chinkayninta rikuchichkanku.

Cheqaqkuna, ñawpaq pachakunapi Danielpa qillqanmanta allinta hamut'asqa kaspankupas, ruwanakuywan hinallataq yachachiy kawsaywan wisq'asqa karqanku, cheqaq kachkanraqmi; kunan p'unchawkunapitaq Judá ayllumanta León nisqaqa chaykunata yapamanta kicharisqa, chay cheqaqkunataq kunanqa hunt'asqa kashasqankuta allin hinallataq hunt'asqa rikuchishan.

Danielqaqa iskay liwrukunamanta ñawpaqninllam, Jesucristoq Revelaciónninta representaq.

Jehoiakimqa huk ñawpaq willakuypa kallpachakusqanmanta huk reformapa kuyuyñinpi rikch'ayninmi. Chaymantapas payqa pactopaq huk rikch'ayninmi, imaraykuchus sutipa tikrasqanqa profetapa rimayninpi huk pacto masinchakuy qallariyninta reqsichin. Diospa pactopi mana ñawpaqta kaq runakunawan Diospa pacto runankuna kasqankumanta mana karqankuchu, chay pacto masinchakuymi ñawpaq willakuypa kallpachakusqanpi qallarin.

Qankunaqa ñawpaq pachapi mana Diospa llaqtanchu karqankichis, kunanmi ichaqa Diospa llaqtan kankichis; qankunaqa mana khuyapayakuyta chaskirqankichischu, kunanmi ichaqa khuyapayakuyta chaskirqankichis. 1 Pedro 2:10.

Sutin hukmanta sutin tikrasqa kasqan, huk rimaywan rimasqa kawsaytantin rimanakuyta rikuchisqanmanta, churasqa kachkan Abrampa sutin Abrahamman tikrasqa kasqanwan, Saraipa sutin Sarahman, Jacobpa sutin Israelman, hinallataq Saulpa sutin Paulman tikrasqa kasqanwan. Chay símbolomanta huk aswan testigokunapas kanku, ichaqa Danielpa ñawpaq capítuloqpa,

Danielpa sutin Belteshazzarman tikrasqa kachkan, Hananiahpa sutinqa Shadrachman, Mishaelpa sutinqa Meshachman, Azariapa sutinqa Abednegoman tikrasqa kachkan.

Maypachus Señor huk llaqtawan rimanakuy-pa pactoman yaykun, chaypachallataq huk ñawpaq pacto llaqtata saqispa pasashan. Jehoiakimqa chay saqispa pasasqa pacto llaqtata rikuchin, Daniel, Hananías, Misael, Azarías imaqqa chaymanta akllasqa pacto llaqtata rikuchinku. Runakuna pactoman yaykuptinkuqa, chaymanta pruebaykuchkanku, pactopa kamachikuyninkunata waqaychankuchu manachu nispa. Chay pruebaqa mikhuyniywan rurasqa kasqawanmi rikuchisqa.

Adánwan Evawan mikhunakuyta mikhusqanwan pantarqanku; Diosqa ñawpaq kutipi akllasqa llaqtawan rimaymanta kamachikuyta qallarispapa, manáwan paykunata pruebarqa. Ñawpaq Israelqa tukupaypi chay pruebaypi pantarqa; ichaqa chayta ruwaspanmi ñawpaq rimariyta, ñawpaq testigotaq qusqanku kay chiqaqmanta: pacto pruebanqa manam sapan huk pruebachu, aswanpas huk pruebaykuna ruranakuymi. Chunka kaq pruebakama chayaspankutaq, qampaq tawap chunka wata puriq chunlla pampapi wañunankupaqmi kamachisqa karqanku. Chaymantataq Diosqa Josuéwan Calebwan pactota ruwaq yaykurqa; chaywanmi testigota qun, Señor huk akllasqa llaqtawan pactota ruwaq yaykuspanqa, ñawpaq pacto llaqtatapas pasaykusqanta. Ñawpaq Israelpa tukukuyninpi, mayqinchus espiritual Israelpa qallariyninpas karqa, ñawpaq Israelpaq qhipa pruebaykuna ruranakuyqa espiritual Israelpaq ñawpaq pruebaykuna ruranakuymi karqa, hanaq pacha T’antawan rikuchisqa. Chayqa ñawpaq pacto pruebaykuna ruranakuypi manáwan unanchasqa ñawpaqchasqa karqa.

Chay prueba ruraypi, ñawpaqpas qhipapas kaq prueba ruraypi, Jesusqa hanaq t’antata pruebayta reqsisirqan, maypachachus nispa rimarqan paypa pacto llaqtan runakunaqa aychanta mikhunanku, yawarninta upyananku. Chay qhawarichiypiq aswan achka disipulokunatan chinkachirqan, ministerionpi ima huk pachamantapas aswan. Chay rimanakuyqa paypa ministerionpi pacto prueba ruraypa rikch’achisqanpa ancha hatun puntun karqan, chaymanta Sister Whiteqa unayta rimarin The Desire of Ages nisqapi, maypichus capitulopa sutin “The Crisis in Galilee” nisqa. Galilea sutinqa “bisagra”, utaq “muyuy punto” ninanmi, chay capitulopiqa discipulokuna imarayku paymanta kutirirqanku chayta sut’inchin. Paykunaqa mana munarqankuchu aychanta mikhunayu, yawarninta upyanayu mañakusqanmanta paypa testimonionta allin profetico metodología nisqawan churayta. Payqa reqsichinmi costumbrekunata, tradicionkunatawan profetico yuyaykunamanta hap’ipakusqankuta, Satanaspa ñawpa Israelpa bíblica entendimientonman yachachisqanta. Chay pantasqa entiendenakuykunaqa paykunaman qusqanku, imayna yuyasqankuman hina, siminkunata literalta churaypaq, manataq espiritualmente. Hinallataqmi payqa señalan, Jesusmanta “kutiriq” runakuna (Galilea), Juanpa soqta kapitulampi reqsisqa (Juan 6:66), paywanqa wiñaypaqña mana purirqankuchu.

Ñawpaq kaqwan hina, qhipa pacto pruebanapa rurayninwanpas, ñawpa Israel llaqtapa kaqmanta rikunchik: Dios ajllakusqa llaqtawan pacto nisqapi yaykuspankuqa, chay pachallapi ñawpaq pacto llaqtatapas waqllaykuspa pasasqanmi. Hinallataq tarinchik payqa chay llaqtakunata mana sapa huk pruebawanllu, aswan huk pruebanakuy rurayninwan pruebananta. Hinallataq rikunchik chay pruebanakuy rurayninqa imallatapas mikhunapaq kaqwan unanchasqa kasqanta. Hinallataq tarinchik chay mikhunaqa Diospa Siminta unanchasqanta, chay pruebaytaq iskay rikchaq

mikhunamanta mayqinta mikhunanchikpaq akllanawan kasqanta. ¿Dios nisqanman hina llapa sach'akunamanta mikhunchikchu, icha amachasqa kasqan sach'amantachu mikhunchik? Hinallataq tarinchik imata mikhunanchik chay akllayqa, haywasqa mikhunata imayna mikhunanchik chay pruebatapas ukhunpi hap'isqanta.

Espiritual Israelpa tukukuyninpi, Millerita kuyuypa tiempompi, ñawpaq willakuyqa atiyiniyuq karqa 11 de agosto de 1840 p'unchaypi. Jehoiakimqa chaypi Protestantakunata rikuchin, paykunaqa chaymanta Babiloniaman apasqa kashanku ususin kuna kananpaq. Paykunaqa huk pruebawan tupachisqa karqaku, Apocalipsis chunka qillqapi angel uraykamuspa makinpi kichasqa huch'uy libroyuq kaptin. Imaynatachus Jehoiakimqa Nabucodonosorpa mañakusqankunata contra sayarirqan, chaymantaqa preso apasqa kanankama, hinallataq Protestantakunaqa angelpa makinpi mikhuyninta mana mikhuyta munarqakuchu, tutayay tiemposmanta apamusqanku tradiciónkuna hinaspa costumbrekunaman hina.

1844 watapi hallp'ariyninman, pruebapa ruraynin Jehoiakimpaq hinallataq Protestantekunapaq huk “muyuy p'unchayman” chayaramusqa, hinaspataq imaynachus ñawpaq espiritual Israelpaq pruebapa rurayninpi karqa, paykunaqa “kutirispá” Jesuswan manaña purirqankuchu. Chay historiapi Daniel, Hananías, Misaél, hinallataq Azarías, Milleritakunata rikch'achinku, paykunaqa akllarqanku uchuy librota mikuyta, siminkupi misk'i karqa, ichaqa wiksañankupi hayaq tukuq.

Adanta Eva-ta yapasqanchikqa, mikhuyniywan prueba rikuchisqa kasqanmanta tawa clásico testigokunata charinchik. Achka profético testigokunatam charinchik, llapallankupas ñawpaqpa hinaspa qhepapa sellonta apanku. Manápa pruebanmanta testigokunaqa ñawpaq testigom; hanaq p'unchaw T'antapa pruebanmanta testigokunaqa iskaynin kasqanrayku, hukninmantaqa espíritu Israélpaq ñawpaq prueba, hukninmantaq ñawpa Israélpaq qhepa testigopas. Huch'uy libropa pruebaqa ñawpaqpas qhepapaqpas kachkan. Ch'in pampa iglesia hina purisqanpi espíritu Israélpam musphay puriyinpi tukukuyninmi chayqa, hinaspapas Diospa qhepa sutichasqa llaqtan kananpaq akllasqa runakunapa ñawpaqninmi. Milleritakunaqa Diospa sutichasqa llaqtanpa qallariynin karqanku, paykunataq protestantismopa cheqaq waqra kasqankuwan reqsisqa kananpaq karqanku. Achka testigokunam kachkan pruebaykachay ruwaymanta, ñawpaq willakuy kallpachasqa kashaqtin qallarisqanmanta.

Chay prueba ruraykunapiqa chayamun huk “muyuy p'unchaw”, maypichus yapaq discípolokunaqa kutiripunku. Josuéwan Calebpa testimoniunpiqa llapa Israelmi kutiripurqan hinaspa maskharqan Egiptoman kutiyta. Galilea iglesiapiqa, askha discípolokunam kutiripusqaku. Jesús Alpha hinallataq Omegapas kasqanrayku, prueba ruraypa tukukuyninpi rikuchisqa “muyuy p'unchaw”qa qallariyninpi hinallataq rikuchisqanmi. Ñawpaq Israelpaq maná ñawpaq kuti qusqanku chayqa, wakinkunam chaylla ratopi yachachisqa kamachikuykunamanta kutiripusqaku. Cristopa bautismonpin payqa kutiripurqan hinaspa purirqan ch'inneqman. Hermana Whiteqa “muyuy p'unchaw” nisqa símbolota ancha yachachiq hina llamk'achin.

“Kanchis p'unchawkunapaq nacionkunapaq chaymanta iglesiapaq historiapi muyuy tikray p'unchawkuna kanku. Diospa providencianpi, kay rikch'aq sasachakuykuna chayamuchkaptin, chay p'unchawpaq k'anchay qusqa kan. Chayta chaskisqa kaptinqa, espiritupaq wiñay

ñawpaqman puriy kanan; ichaqa mana chaskisqa kaptinqa, espirituqa urayman urmay chaymanta chinkay qatiykun. Señorqa Simiyninpi sut'incharqan evangeliopa kallpachakuq llamk'ayta, imayna ñawpaq pachakunapi rurakusqa kasqanta, hinallataq hamuq pachakunapipas imayna kasqanta, tukukuq maqanakuykama, maypachachus satanaspa agencianakuna qhepakuq admiraypaq kuyuriyninkuta ruranku. Chay Simimanta yachanchik kunanqa kallpakuna llamk'achkasqankuta, chaykunataq qallarichinqa qhipa hatun maqanakuyta allinwan mana allinpa chawpinpi—Satanás, tutayaqpa príncipe, chaymanta Cristo, kawsaypa Príncipe, paykunapa chawpinpi. Ichaqa hamuq atipayninqa Diosta munakuq hinaspa manchakuq runakunapaq, hanaq pachapi tiyanan suyunchasqa kasqan hina, mana iskayrayaypaqmi.” Bible Echo, August 26, 1895.

Ñawpaq Israel ñawpa llaqtaman maná qowasqa ñawpaq kutipi, chay willakuy pachaqa k'anchaynin qowasqa karqa. Cristoq bautismonpiqa, chay willakuy pachaqa k'anchaynin qowasqa karqa. 1840 wata, agosto killapa 11 p'unchawninpiqa, chay willakuy pachaqa k'anchaynin qowasqa karqa. Sapa chay tikray punkukunaqa huk pruebaya rikch'ariyniyuq qallariyta señalan, chaymi qhipaman huknin tikray punkupi tukukun, maypichus ñawpaq pacto llaqta runakunaqa qarqukunku hinaspa Cristowan manaña purinkuchu.

Imarayku kay sapa imaymana pruebaykuna iskayninmanta rikuchinanku, ñawpaq rimanakuy llaqtapa runakunapa pruebanankuta hinallataq musuq rimanakuy llaqtapa runakunapapas, chayrayku iskay tukuykunam kan prueba ruraypa. Prueba ruraypa tukukuynin, chaymanta Protestantakunapa qhipa tikrayninqa Millerita historiapi, karqa 1844 watapa pawqar killapi. Prueba ruraypa tukukuynin (1844 watapa qaswa killapi), ichaqa Milleritakuna kikinkunapa tikraynin, hamurqa ñawpaq Diospa llaqtanpaq tikraymanta qhipaman.

Cristopa historiamninpi, pruebayaqa kasqanmi reqsichisqa paypa iskay kuti templota pichaynenwan: huk kutita ministerionpa qallariyninpi, hinaspataq hukmanta ministerionpa tukukuyninpi.

“Jesús qallarisqanpi llaqa runakunapa ñawpaqninpi llamk'aynta, Templota picharqan sacrilega qhellichasqa k'irinmanta. Hinallataq, ministerionpa qhipa ruwayninkunamanta huknin karqan Templopa iskay kaq pichariynin. Chay hinaqa, pacha tukukuypaq kay pachata willanakuy qhipa llamk'aypi, iglesiakunaman iskay sapa qayakuykuna ruwasqa kanku. Iskay kaq angelpa willakuyninqa nin: ‘Babilonia urmaykun, urmaykun, chay hatun llaqtam, tukuy nacionkunata upyachisqanrayku waqllikusqan phiñakuyninpa vinonta’ (Apocalipsis 14:8). Hinaspataq, kimsa kaq angelpa willakuyninpa sinchi qapariyninpi, hanaqpachamanta huk kunkam uyarikun kaynata nispá: ‘Lluqsiychis paymanta, llaqtay, ama huchankunapi tinkisqa kanaykichikpaq, amataq paypa onqoykunaq muchuyninkunata chaskinaykichikpaq. Huchankunam hanaqpachakama chayasqa, Diosñataq mana allin ruwayninkunata yuyarirqaña’ (Apocalipsis 18:4, 5).” Selected Messages, libro 2, 118.

Cristoq ishka kuti Templota pichaychasqanpi pruebaya rurayninqa Malaquías qelqap kimsa kaq kapitulumwan tupasqa kachkan, Profecía Espiritunpa qelqasqankunapi.

“Templota kay pachapi rantikuqkunamanta hinaspa rantikuqkunamanta pichaspa, Jesusqa willakurqan sonqota huchapa qhellichasqanmantam pichanampaq kachkasqanta,—kay pachapi

munaykunamanta, kikinpaq munakuq munaykunamanta, mana allin ruway yachakuymantapas, almata ismusichikunamanta. Malaquías 3:1–3 nisqa qhelqamanta cita.” El Deseado de Todas las Gentes, 161.

Diospa llaqtanpa pichasqanqa suksuykama kutin kutin sutinchasqa pruebaykuy ruwayta rikuchin, mayqinchus achka willakuy ñankunawan tinkichisqa kashan. Llapa willakuy, Adánwan Evawan qallarista Millerita willakuykamak, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa pichasqanta rikuchin.

“Kay pachakuna, kay allpapa historianninpaj qhepa p’unchaykunapi, Diospa rimanakuynin paypa kamachinkunata waqaychaj llaqtanwan musoqmanta allinchakusqa kananmi.” Review and Herald, February 26, 1914.

Waranqa pachak tawa chunka tawa waranqa akllasqakunapa pichay ruwanaqa Daniel qillqapi ñawpaq willakuymi; chay Daniel qillqaqa iskay qillqakunamanta ñawpaq kaqmi, paykunam kуска Jesucristoq Revelaciónninta sut’ichinku, runakunaq pruebaku tukukuyman chayamunanpaq aswan qayllapi kichasqa. Waranqa pachak tawa chunka tawa waranqa akllasqakunapa pichay ruwanaqa sellay ruwanas hina pasaqchasqapas kachkan. Waranqa pachak tawa chunka tawa waranqa akllasqakunapa pichay, sellay ruwanamanta ñawpaq willakuynin 11 septiembre 2001 p’unchawpi qallariqtin, iglesiapaqpas hinallataq kay pachapaqpas muyuy tikray karqan. Apocalipsis chunka pusaqniyuq kapitulu piqa, kay pachata hatun k’anchayninwan k’anchachiq angel chaymanta chayamurqan. Ichaqa Apocalipsis 18 piqa, chay angelqa makinpi imatapas mikhuqta apaq hina manam rikuchisqachu—ichaqa chaypi kachkan. Huch’uy qillqa chaypi kachkan. Chaytaqa sasallam riqsiyta atinku, profeta Isaías “línea sobre línea” nispa rikuchisqan metodología mikhuyninta akllaqkunaqa.

“hinallata hinalla” churaywanmi entiendenchik: Cristo 11 septiembre 2001 p’unchaw uraykamuqtin, payqa huk “juch’uy libro”niyoqmi karqa, chaymi rikuchisqa karqa “maná” hina, “hanaq p’anqapa t’anta” hina, hinaspa “juch’uy libro” hina. Ichaqa 11 septiembre 2001 p’unchawpi, ñawpaq akllasqa llaqta, Jehoiakimwan rikuchisqa, akllakurqanku Adventismopa ruwayninkunaman hinaspa yachay pichqankunaman hap’ipakuyta, chaymantataq qallarikurqanku Babiloniapa prisionninman puriyninkuta, chaymi hunt’asqa kanqa domingo kamachiypi.

“Kunanqa hamunichu simi, mayqentachus willarqani New York llaqtata hatun yaku phawaywan pichasqa kananpaq nispa? Kaytaqa mana hayk’aqpas nirqanichu. Nirqanim, chaypi hatun wasikuna, piso patapi piso pataman sayarichisqa kashaqta qhawaspa: ‘Ancha manchay rikch’akuyniyuqmi kanqa, Señor allpata sinchita chukchichinapaq hatarinan p’unchaypi! Chayraqmi Apocalipsis 18:1–3 nisqapa siminkuna hunt’akunqa’ nispa. Apocalipsispa chunka pusaqniyuq kaq tukuy capitulonmi kay allpaman imakuna hamunanmanta willakuy hinaspa amonestación. Ichaqa manan sapallanpiqa ima hamunanmanta New Yorkmantaqa kanchu ñawpaqman qawachisqa k’anchayniy, aswanpas yachani huk p’unchay chaypi hatun wasikuna Diospa atiyin muyurichisqanwan hinaspa tikrachisqanwan urmachisqa kanankuta. Qowasqa k’anchaymanta yachani tukuy pachapi tukuchiy kasqanta. Señorpa huk simillanwan, atiyiniyuq kallpanpa huk llamk’ayllanwan, kay hatun sayaq wasikuna urmanqaku. Rikhurinqa manchariy rikch’akuykuna, mayqenkunapa

manchayninqa mana yuyayman atiyku.” Review and Herald, July 5, 1906.

“Diospa atiynin kutichisqanwan hinaspa tikrasqanwan” “Nueva York”-paq “hatun wasi-kuna” urmachisqa kaptin, 11 p’unchaw septiembre killapi, 2001 watapi, Apocalipsis chunka pusaqniyoq angilpa k’anchaynin llapan pachata hunt’achirqan, imaraykuchus Apocalipsis chunka kimsayuq allpa uywapa historiapi huk muyuy-punku chayamusharqan.

“Kunan pacha kan nacionkunapa historiankupi hinaspa iglesiapa historiankupipas tikraypaq, muyuykachaypaq pachakuna. Diospa providencianpi, kay sapaq rikch’aq kriziskuna chayamuptin, chay pachaqpaq k’anchay qusqa kan. Chayta chaskisqa kaptinqa, espíritu ukupi ñawpaqman puriy kan; ichaqa mana chaskisqa kaptinqa, espíritu ukupi urayman urmiy hinaspa buquepa p’akikuyhinalla chinkay qatinqinmanta hamun.” Bible Echo, August 26, 1895.

Apocalipsis chunka pusaqniyoq ángelpa k’anchaynin 11 septiembre 2001 p’unchaypi chayamuptin, k’anchayta chaskiqkuna espiritualmente ñawpaqman purirqanku, k’anchayta mana chaskiqkunataq espiritualmente urayman urmaraqkunku, hinaspa qallarirqanku ch’aqwayninkuq puriyninta, domingo kamachikuy nisqapa qhipa kutirikuy puntunkama; chaypi wiñaypaqmi kimsakuna ángelpa qhispichiqninkuna kasqankumanta willakusqankuta buque p’akiy hinata tukuchinku. Galileapi kaqkuna, Juan 6:66 nisqapi Cristomanta kutiripuspa paywan manaña puriqkunaqa, bautismonpi ñawpaqta chayamuq k’anchaymantam kutirikusharqanku, maypichus chay pruebay historiapa ñawpaq mensaje-nin kallpachasqa karqan. Daniel qillqapa ñawpaq kapitulumpi, iskay clase yupaychaqkuna rikuchisqa kanku chay historiapi maypichus ñawpaq mensaje kallpachasqa. Joacimqa iñiyta buque p’akiyman churaykukuqkunata rikuchin, Daniel, Hananías, Misaél, Azarías ima-rí, chiqap simi kasuqkunatam rikuchinku.

Judá suyupi rey Jehoiakimpa kamachikusqan kimsa watapi, Babiloniapa rey Nebucodonosorqa Jerusalénman hamuspa muyurirqan. Hinaspa Señorqa Judápa rey Jehoiakimta makinman churarqun, Diospa wasinmanta wakin qiru-kunatawan kuska; chaykunataqa Sinar sutiyoq hallp’aman apaspa, diosninpa wasinman churarqun; hinaspa qiru-kunataqa diosninpa qollqe waqaychana wasinman haykurichirqan. Hinaspa reyqa eunuconkunapa kamachiqnin Aspenazta rimarqan, Israelpa churinkunamanta wakinta, reypa mirayninmanta, kamachiq runakunamanta ima, apamunanpaq; waynakuna mana ima q’illuyoq, sumaq rikch’akuq, tukuy yachaypi yuyaysapa, yachaypi allin hamut’aq, ciencia nisqapi entiendesqa, reypa palacionninpi sayanankupaq atiyiniyoq hina kaq; chaykunataqa caldeokunapa yachayninta, simintawan yachachinankupaq. Hinaspa reyqa sapa p’unchaw reypa mikhuyninmanta, upyanan vinonmantawan paykunapaq rakirqan; chhayna kimsa wata uywaspa, chaymanta tukukuyninpi reypa ñawpaqenpi sayanankupaq. Chaykunamantaqa Judápa churinkunamanta karqanku Daniel, Hananías, Misaél, Azarías. Paykunamanmi eunuconkunapa kamachiqnin sutikunata qorqan: Danieltataq Beltsasar sutita qorqan; Hananíasmanqa Sadrac sutita; Misaélmanqa Mesac sutita; Azaríasmanqa Abed-nego sutita. Ichaqa Danielqa sonqonpi churakurqan mana reypa mikhuynin rakisqanwan, nitaq paypa upyasqan vinowan qhellichakunanpaq; chayrayku eunuconkunapa kamachiqninmanta mañakurqan mana qhellichakunanpaq. Daniel 1:1-8.

Daniel, Hananias, Misaél, Azarias ima Judá ayllumanta wawakuna karqanku. Paykunata capónman tukuchirqanku, chayhinaqa Adventismoq qhipa mirayninta rikuchirqanku. Nabucodonosorqa, unay

ñawpa qhapaq reykunahina, chay tawa Judá waynakunata castrachirqa, reypa warminkunawan hinaspa concubinankunawan esclavokuna hina sirvishaqtiin tinkunakusqankumanta reyqa ima llakiytipas ama hap'inanpaq.

Unanchas simillamanta, kayqa Adventismoq qhipa mirayninta rikuchin, chay tawa qhepamanqa manaña Judápa linyan kanqachu. Tawaqa munduntinpaq simiyumi, chayraykutaq kayqa intiq llapallampi kachkaq Qanchis Punchaw Adventistakunaq qhipa mirayninta rikuchin, paykunaqa 11 septiembre 2001 watata Diospa profetiko Simin hunt'asqa hina reqsinku.

Chay qanchis p'unchaypa Adventista runakunaqa Diospa profétic Siminpa rimayninmi kanku, paykunaqa pachak tawa chunka tawa waranqa kayman waqyasqa kanku. Ichaqa profétic herencianqa qallarisqa karqa taytankupa hatarikuyninwan, 1863 watapi. Chay ñawpaq hatarikuyqa casi mana riqsiy atinañachu, imaraykuchus tawa miraykunapa aswan-aswan yapakusqa hatarikuyninkupa yachayninkuwan hinaspa rurayninkuwan pakasqa kasqanrayku. Riqsiyqa sasachaq kaptinpas, rikuykusqa hinaspa reqsisqa kananmi tiyan, imaynan Daniel qhepaman Daniel 9 nisqa capítulopi rurán. Chaytaqa ruraran Diospa profétic Siminpi tarikusqa cheqaq kayta reqsispa.

Danielwan kimsa allin runakunawan chiqninmanta chay hatariyqa, paykunapa taytankupaq mana raqisqa qhipariyta munasqanmi karqa, muyuriqninpi kaq mana Diosman yupaychaqkunapa umalliq kayninkunamanta. 1863 watapi, Laodicea Adventismonqa kutimurarqa Bibliaq yachachiy-nanninkama, apostata protestantismoq catholicismoqwan ima, Millerpa “qanchis kuti” nisqanta Levítico iskay chunka suqta qillqapi riqsichisqanta qichusqankuta sayachinankupaq. Chay hatariyqa Danielpaq hinallataq kimsa allin runakunapaqpas rey Ezequíaswanmi rikuchisqa karqa.

Rey Ezequíasqa Señor-man mañakuran ama wañunanchu, chaymi oracionnin kutichisqa karqa Señor payman yapay 15 watakunata qospa. Chayta ruwaspanmi payqa Manasesta churiyachirqa, Judápa aswan mana allin reyninkunamanta huknin, ichaqa chay reyninmi señalan Judápa qanchis pasokuna progresivamente atipasqa hinaspa esclavizakusqa qallariyninta. 1856 watapi, Testigo Verdaderoqa hamurqa Laodicea Adventismopa punkunta takanakunapaq, ichaqa paykunaqa kawsayta akllakurqanku, mana kikinkuman wañuyta. 1863 watakamaqa, “Jericó”-ta yapamanta hatarichirqanku hinaspa qallariyrqanku wiñayman wichariq hatun hatun hatarikuq rebeldía-ta, chaymi qhipaman paykunata hark'arqa mana reqsinankupaq 11 de septiembre de 2001 p'unchawta hina kinsa pasokuna puriyininkupa qallariynin espiritual Babiloniapa esclavitudninman, chaymi tukuynin domingo kamachikuypi kan.

Rey Ezequiaspaqmi, 1863 chayamurqa mayñakusqa kawsanampaq uyarikusqa kaptin. Señorqa huk señalta qorqa mayñakusqa chaskisqa kasqanmanta. Diosqa inti kuyuchisqanwanmi chay mayñakuyta takyachirqa, Babilonia runakunataq hanaq pachapi Diospa ruwasqanta rikurqanku, ichaqa ima niyta munasqanta mana yachaspanku. Chaymanta Babilonia runakunaqa Jerusalénman hamurqanku, inti kamachiy atiyiniyuq Diosmanta tapukuyta munaspa. Hanan Pacha Diosta hatunchananpa rantinpiqa, rey Ezequiasqa, kikinmanta wañunanta akllaspanpa rantinpi, templonta llaqtanta ima hatunchayta akllarqa, chay templo llaqtapitaq sutinta churayta akllasqa Diospa rantinpi.

Chay hatarichikuyqa apamurqa willakuyta, paypa yawarninmanta mirasqakuna Babiloniapi qullqichasqa kamachisqa runakuna hinallataq eunucos kanankupaq. Chay wawakuna karqanku Daniel, Hananiah, Mishael hinaspa Azariah, hinaspataq rikuchinku espiritual qhipa mirayninta chay Séptimo Día Adventista runakunapa, 11 de septiembre de 2001 p'unchayta reqsikuqkuna hina huk tikray punto kasqanta nacionkunapa kay pachapi historiampi hinaspa iglesiapa historiampipas, maypichus qusqan k'anchayqa hamun pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata pruebay hinaspa sellaypaq.

Chay p'unchaykunapiqa Ezequías wañuykama unqusqa karqan. Hinaspa profeta Isaías, Amozpa churin, payman hamuspa, nirqan: Kayhinata Señor nin: Wasiykita allinta wakichiy; imaraykuchus wañunki, manataq kawsankichu. Chaymanta payqa uya-ninta perqaman muyurichispa, Señorman mañakurqan, nispa: Arí, Señor, kunan yuyariway, imaynatas ñawpaqniyki purirqani cheqaq kaywan, hunt'asqa sonqowan, hinaspa ñawiqkipi allin kaqta rurasqayta. Hinaspa Ezequías sinchita waqarqan. Chaymanta pasaqtaq, manaraq Isaías chawpi pata wasiman llusqispa ripusqanchikama, Señorpa simin payman hamurqan, nispa: Kutiriy, hinaspa llaqtaypa umalliqnin Ezequíasman niy: Kayhinata Señor, taytayki Davidpa Diosnin, nin: Mañakusqaykita uyariniñam, waqayniki-ta rikuniñam. Qhawariy, hampisqaykim; kinsa p'unchaypi Señorpa wasinman wicharinkim. Hinaspa p'unchaynikiyman chunka phisqa watata yapasaq; hinaspa Asiriapa reyninpa makimanta qamtapas, kay llaqtatapas qispichisaq; kay llaqtata amachasaq ñoqapa rayku, hinaspa kamachiqniy Davidpa rayku. Hinaspa Isaías nirqan: Higos ruruta llump'uyasqata apamuychis. Paykunaqa aparispanku, ch'upu pataman churarqunku, hinaspa alliyarqun. Hinaspa Ezequías Isaíasman nirqan: Ima señaleta kanqa Señor hampiwananpaq, hinaspa kinsañiqin p'unchaypi Señorpa wasinman wicharinaypaq? Hinaspa Isaías nirqan: Kaymi Señorman señaleta kanqa, Señor nisqanta ruwananta: llanthuy chunka gradota ñawpaqman richunchu, icha chunka gradota qhipaman kutichunchu? Hinaspa Ezequías kutichirqan: Sasallachu llanthuyqa chunka gradota urayman riyninpaq; mana chayqa, llanthuy chunka gradota qhipaman kutimuchun. Hinaspa profeta Isaías Señorman qaparirqan; paytaq llanthuyta chunka gradota qhipaman kutichimurqan, Acazpa reloj de sol nisqapi urayman riqsqanman hina. Chay pachapi Berodacbaladán, Baladánpa churin, Babiloniapa reynin, cartakunata hinaspa huk regalota Ezequíasman kachamurqan; imaraykuchus Ezequías unqusqa kasqanta uyarirqan. Hinaspa Ezequías paykunata allinta chaskirqan, hinaspa tukuy chanin kaqkunapa wasinta rikuchirqan: qullqita, qoritapas, misk'i q'apayniyuq q'umirkunata, chanin wirata, tukuy armankunapa wasinta, hinaspa tukuy imakuna quriquillqanpi tarikusqanta. Manam imapas karqanchu wasinpi, nitaq tukuy kamachisqanpi, mana Ezequías paykunaman rikuchisqanqa. Chaymanta profeta Isaías rey Ezequíasman hamuspa, nirqan: Imatataq kay runakuna nirqanku? Maymantataq qamman hamurqanku? Hinaspa Ezequías nirqan: Karu llaqtamantam hamurqanku, Babiloniamanta. Hinaspa pay nirqan: Imakunatatataq wasiykipi rikurqanku? Ezequías kutichirqan: Tukuy imakuna wasiypi kaqtaqa rikurqankum; manam ima kaqpas quriquillqaykunapi mana paykunaman rikuchisqayqa kanchu. Hinaspa Isaías Ezequíasman nirqan: Señorpa siminta uyariy. Qhawariy, p'unchaykuna hamunqaku, chaypi tukuy imakuna wasiykipi kaq, hinaspa taytaykikuna kunan p'unchaykama waqaychasqankupas, Babiloniaman apasqa kanqa; manam imapas saqisqa kanqachu, nispa Señor. Churiyikunamantapas, qanmanta lloqsimuqkunata, paqarichisqaykikunata, aparinqaku; hinaspa Babiloniapa reyninpa palacionninpi eunuco hina kanqaku. Chaymanta Ezequías

Isaíasman nirqan: Allinmi Señorpa simin rimarisqaykiqa. Hinaspa nirqan: ¿Manachu allin kanman, p'unchayniykunapi hawka kaypas cheqaq kaypas kaptinqa? Ezequíaspa wakin rurasqankuna, llapa kallpankupas, imaynatas huk estanqueta hinaspa yaku purichina canalta ruraspa llaqtaman yakuta yaykuchirqan, ¿manachu qillqasqa kachkan Judá reykunapa crónicas libronpi? Hinaspa Ezequías taytankunawan puñurqan; hinaspa churin Manasés paypa rantinpi rey karqan. 2 Reyes 20:1–21.

Qatinqin versículon nin:

Manasésqa chunka iskayniyuq watayuq karqa reyniyta qallarisqan pacha, hinaspa pichqa chunka pichqayuq watata Jerusalén llaqtapi reynirqan. Mamanpa sutintaq karqa Hephzibá. 2 Reyes 21:1.

¿Ima sayna kanmanmi rey Ezequías Señorpa munayninta chaskispa, wasinta allinta churarispa wañuspa karqanman? Payqa chunka pichqa watakuna mastaraq qosqa karqan, chaymanta kimsa watakunamanta qhipapi mana allin Manasés nacekurqan. ¿Ima pasaqman karqan 1856 watapi, sichus Adventismo Philadelphia-manta Laodicea-kama tikrayta chaskispa wasinta allinta churarinman karqan, hinaspa William Millerpa cimienta cheqakunaqa mana hukmanyarichkanmanchu? Yuyani mana hayk'aqpas chay tapuyta kutichiyta yach'asunmanchu, ichaqa yachasqanchikqa kaymi: “Daniel sonqonpi yuyaychakurqan mana qhelliychikunanta reypa mikhunanmanta, nitaq upyasqan vinonwanpas.”

Ñoqaykuqa Daniel paqta huk kaq capitulonta qatiq qillqapi rikhurichisunchik.